

Διονύσιος Σολωμός, Ελεύθεροι Πολιορκημένοι

Τάξη: Α΄ Λυκείου

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Στη διδακτική πρόταση που ακολουθεί οι μαθητές θα επιχειρήσουν να προσεγγίσουν το συγκεκριμένο ποίημα, τον δημιουργό αλλά και τα χαρακτηριστικά της Επτανησιακής Σχολής γενικότερα, μέσα από μια διερευνητική μαθησιακή διαδικασία στο υλικό των πηγών.

Η χρήση πολλαπλών αναπαραστατικών μορφών, η αισθητοποίηση, η αναζήτηση και αξιοποίηση γνωστικού τύπου πληροφοριών, η απόδοση και η αξιολόγηση της πληροφορίας μέσα από την παραγωγή καθοδηγημένου και αυθόρμητου λόγου, αποτελούν βασικούς άξονες της διδασκαλίας που υλοποιούνται μέσα από τη χρήση γενικών εργαλείων των Τ.Π.Ε. και του διαδικτύου.

Παιδαγωγικά, έμφαση δίνεται στην εργασία σε ομάδες, στην ανατροφοδότηση των μαθητών με πληροφορίες και αξιολογικές κρίσεις που προέρχονται από την ίδια την ομάδα και προκύπτουν ως αποτέλεσμα μιας διδακτικής πράξης εστιασμένης στην ενεργητική συμμετοχή των μαθητών σε μια ανακαλυπτική πορεία μάθησης.

Το σενάριο αυτό που ακολουθεί το «Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για τη Λογοτεχνία» επιδιώκει να υπηρετήσει τους παρακάτω στόχους:

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Η Γνωριμία με τον ποιητή και το έργο του.
- Η αισθητική απόλαυση και η συναισθηματική προσέγγιση του ποιήματος με τη συμβολή διαφορετικών αναπαραστατικών μορφών.
- Δημιουργία κινήτρων για προσωπική έκφραση του μαθητή.
- Να κινητοποιήσουν οι μαθητές τη σκέψη και τη φαντασία τους.
- Να συνθέσουν την εμπειρία της ενεργητικής συμμετοχής, σε ένα γραπτό κείμενο ενταγμένο σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.
- Να εξοικειωθούν με την παρατήρηση της εικόνας και την άντληση πληροφοριών από αυτή.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Να αξιοποιήσουν οι μαθητές την ομαδική συνεργασία.
- Να εξοικειωθούν με τη διερεύνηση και επιλογή πληροφοριών μέσα από το πλούσιο υλικό του διαδικτύου.
- Να δραστηριοποιηθούν στη διερευνητική μάθηση.
- Να προσεγγίσουν δημιουργικά το ποίημα με κατευθυνόμενη αυτενέργεια.
- Να καλλιεργήσουν την ικανότητα να αξιολογούν πληροφορίες ως προς τη χρησιμότητά τους.
- Να αναπτύξουν αυτενέργεια και να μάθουν να οικοδομούν μόνοι τους τη γνώση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

- Να εξοικειωθούν με ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες αναζήτησης, επιλογής και αξιοποίησης πληροφοριών στο διαδίκτυο.
- Να ασκηθούν στη συνεργατική παραγωγή λόγου με την αξιοποίηση του επεξεργαστή κειμένου.
- Να εξοικειωθούν με την αξιοποίηση των πολυμέσων στην αισθητική απόλαυση και στην ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος.

Η συνεργατική - βιωματική προσέγγιση υλοποιείται μέσα από την εργασία σε ομάδες και την ανάληψη ρόλων από τους μαθητές, που δίνει προσωπικό νόημα στην αναζήτηση της γνώσης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Θεματική ενότητα: *Δ. Σολωμού, Ελεύθεροι Πολιορκημένοι*

Απαιτούμενες διδακτικές ώρες: 4

Διδακτικό υλικό - Τεχνολογικά εργαλεία

- Σχολικό εγχειρίδιο: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου
- Φυλλομετρητής
- <http://users.ach.sch.gr/akalant/net/mesologi/poloiorkoumenoi.htm>
- <http://users.ach.sch.gr/akalant/net/mesologi/exodos.htm>

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΣΤΟ ΠΟΙΗΜΑ Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ,
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΙ

ΓΙΑΝΝΑ ΤΣΑΡΑ

- <http://www.corfuweb.gr/solomos.htm>
- <http://www.aegean.gr/gympeir/Solomos.htm>
- http://b1lykeiou.blogspot.com/2007/11/blog-post_8065.html
- http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=6&author_id=47&page=anthology
- <http://www.businesswoman.gr/article.php?article=1805&cat=56&lang=gr&offset=0>
- <http://www.cityportal.gr/content/view/2197/659>
- http://www.enet.gr/online/online_text/c=113,dt=21.09.2007,id=20547664
- <http://www.imerazante.gr/imerazante/news/detail.php?ID=3826>
- <http://users.ach.sch.gr/akalant/net/mesologi/art.htm>

- Επεξεργαστής Κειμένου
- Λογισμικό παρουσίασης

Προσπαιτούμενα:

- Να έχει προηγηθεί διδασκαλία σε σχέση με:
 - α. τα γενικά χαρακτηριστικά της Επτανησιακής σχολής και το ιστορικό πλαίσιο (Επανάσταση του 1821, έξοδος του Μεσολογγίου) το οποίο ενέπνευσε τον ποιητή για τη συγγραφή των Ελεύθερων Πολιορκημένων (1 διδακτική ώρα),
 - β. τους Στοχασμούς του ποιητή (περιληπτικά), Σχεδιάσμα Α' και Σχεδιάσμα Β', απόσπασμα 1 και 2 (2 διδακτικές ώρες),
 - γ. το Σχεδιάσμα Γ', απόσπασμα 6 - Ο Πειρασμός (1 διδακτική ώρα).Μπορεί επίσης να αφιερωθεί 1 διδακτική ώρα στην επιλεκτική ανάγνωση αποσπασμάτων από το Σχεδιάσμα Β' και Γ'.
- Να υπάρχει εξοικείωση δασκάλου - μαθητών στη χρήση γενικών εργαλείων των Τ.Π.Ε. και ειδικότερα του Φυλλομετρητή.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

- Αναλυτική περιγραφή των σταδίων υλοποίησης: χωρισμός των μαθητών σε ομάδες - προτείνεται ο ανομοιογενής, ως προς το επίπεδο γνώσεων, χωρισμός τους σε ομάδες των 3 ατόμων- , παρουσίαση των στόχων της διδασκαλίας από το διδάσκοντα, κατανομή των φύλλων εργασίας, περιγραφή του έργου κάθε ομάδας, ανάλυση - σύνθεση αποτελεσμάτων, εξέλιξη όλης της διδακτικής διαδικασίας.
- Ως προς τη δημιουργία περαιτέρω κινήτρων στους μαθητές σχετικά με την ολοκλήρωση των εργασιών τους, θα τονιστεί ότι οι εργασίες αυτές θα αξιολογηθούν και:
 - α. Θα αποτελέσουν μέρος της επικείμενης σχολικής εορτής της 25^{ης} Μαρτίου,
 - β. Θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου (ιδίως το φύλλο εργασίας της 3^{ης} ομάδας) με τη βοήθεια του καθηγητή της Πληροφορικής.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

• ΟΜΑΔΑ 1^Η

Αφού μελετήσετε την ιστορία της [πολιορκίας](#) του Μεσολογγίου, καθώς και της [εξόδου](#) που πραγματοποίησαν οι κάτοικοι της πόλης το 1826, να συνθέσετε το ιστορικό πλαίσιο το οποίο ώθησε τον Δ. Σολωμό να γράψει το ποίημα *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι*.

ΓΙΑΝΝΑ ΤΣΑΡΑ

• **ΟΜΑΔΑ 2^η**

Θεωρείτε ορθούς τους χαρακτηρισμούς του Δ. Σολωμού ως «[Ευρωπαϊού](#)» και «Οικουμενικού» ποιητή, εκτός από *εθνικό*; Να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις σας μελετώντας και τη [βιογραφία](#) του ποιητή.

• **ΟΜΑΔΑ 3^η**

Οι μαθητές του Λυκείου Σχολής Μωραΐτη [ερμηνεύουν](#) με το δικό τους τρόπο επιλεγμένους στίχους των Ελεύθερων Πολιορκημένων. Ξεχωρίστε και εσείς κάποιον/ους στίχο/ους του ποιήματος και δώστε τη δική σας ερμηνευτική προσέγγιση καταγράφοντας και τα συναισθήματα που σας προκαλεί η ανάγνωση των/του συγκεκριμένων/νου στίχων/ου.

Το κείμενό σας μπορεί, αν επιθυμείτε, να εμπλουτιστεί με εικόνα και ήχο (θυμηθείτε να υπογράψετε τις απόψεις σας δεδομένου ότι όλες θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου μας!).

• **ΟΜΑΔΑ 4^η**

Απολαύστε την απαγγελία του Σχεδιάσματος Β', [απόσπασμα 7](#) (Οι γυναίκες) και του Σχεδιάσματος Γ', [απόσπασμα 6](#) (Ο Πειρασμός) από την Ειρήνη Παππά. Ποια συναισθήματα σας δημιουργούνται σχετικά:

α. με τη στάση που τήρησαν οι γυναίκες κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του Μεσολογγίου;

β. με τον ισχυρό «Πειρασμό» που άσκησε η ομορφιά της φύσης στην απόφαση των Μεσολογγιτών να αγωνιστούν για τον τόπο τους;

• **ΟΜΑΔΑ 5^η**

Οι *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι* του Δ. Σολωμού παρουσιάζουν διαχρονική αξία και επηρεάζουν τα πολιτιστικά δρώμενα της χώρας μας ακόμη και σήμερα. Πώς το αιτιολογείτε αυτό;

Για την απάντησή σας λάβετε υπόψη και τις ακόλουθες πολιτιστικές εκδηλώσεις:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΣΤΟ ΠΟΙΗΜΑ Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ,
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΙ

ΓΙΑΝΝΑ ΤΣΑΡΑ

- α. [στη ρωμαϊκή αγορά](#)
- β. [την παράσταση του Σταύρου Τσακίρη](#)
- γ. [την παράσταση του Κων/νου Ρήγου](#)
- δ. [τη μουσική εκδήλωση του Γ. Μαρκόπουλου](#)

ΟΜΑΔΑ 6η

Πολλοί καλλιτέχνες και ιδίως [ζωγράφοι](#) έχουν επηρεαστεί από το ιστορικό γεγονός της εξόδου του Μεσολογγίου και το έχουν αποδώσει στα [έργα](#) τους. Προσπαθήστε να προσεγγίσετε αισθητικά ορισμένα από αυτά τα έργα και καταγράψτε τις απόψεις σας σχετικά με τον τρόπο απόδοσης των γεγονότων.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

- Αφού πραγματοποιηθεί η παρουσίαση των εργασιών που ολοκλήρωσαν οι ομάδες των μαθητών, θα ακολουθήσει συζήτηση σχετικά με τη διαθεματική - διεπιστημονική προσέγγιση που επιχειρήθηκε και την επίτευξη ή μη των στόχων.
- Κριτική των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων ως προς τις προσδοκώμενες διδακτικές - μαθησιακές διαδικασίες.

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΣΤΟ ΠΟΙΗΜΑ Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ,
*ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΙ***

ΓΙΑΝΝΑ ΤΣΑΡΑ